

[Mose Hansen.]

duktionsbygninger slet ikke svarer til tidens krav. Med udvidet samdriftstilladelse vil de ældre — og det kan gælde både de mindre og de større ejendomme — få mulighed for at blive dér, hvor de gennem et langt liv har haft deres hjem, som de ikke gerne vil forlade. Blandt andet af de nævnte grunde — men der kunne nævnes mange flere — er vi ubetinget tilhængere af udvidet samdriftstilladelse uden statslig eller anden indblanding. Landbruget skal nok selv forstå at trække grænsen for, hvad der i denne henseende er rentabelt.

For vort parti står det sådan, at ved sammenkædning af bopælspligt med statslig forkøbsret til praktisk talt alle ejendomme over 6.000 m² med undtagelse af de nævnte ejendomshandler, hvor der foreligger nært slægtskabsforhold eller arv, har regeringen tilkendegivet, hvad det er, den tilstræber, og i hvor mange år får disse undtagelser lov til at indtage en særstilling? Hvis denne regering får magt som agt, varer det sikkert ikke mange år, før disse bestemmelser bliver skærpet. En skærpelse af 1959-loven i overensstemmelse med direktiverne for fællesmarkedet, hvorefter udlændinge skal have boet her i 2 år, må være tilstrækkelig til at varetage de nationale opgaver.

Ingen nok så yderliggående vil vel kræve en lovgivning, der hindrer udlændinge i at bo fast her i landet eller i at købe dansk jord. Det vil stride helt mod Romtraktatens ånd og bogstav; det vil være forkeret og urealistisk. Hvis man ikke i almindelighed vil tage Romtraktatens konsekvenser, må man være imod dansk tilslutning. Der er ingen fremtid i at tro på, at vi kan få goderne og derefter snakke eller lovgive os fra de forhold, som vi synes er ubehagelige. Vor tilslutning til Romtraktaten og fællesmarkedet skulle efter mit partis opfattelse ikke alene betyde økonomisk fremgang, stabilitet og forbedrede afsætningsforhold, men det har for os stået sådan, at gensidigt samarbejde over grænserne er af meget stor fremtidig vigtighed, og derfor må der ikke opbygges alt for mange restriktioner og diskriminerende bestemmelser, for så falder det hele fra hinanden som et korthus.

I forslag til lov om erhvervelse af land-

brugsejendomme har man indført den mærkværdige bestemmelse om bopælspligt, der kun kendes fra stavnsbåndet. Intet andet erhverv har bopælspligt. I andre erhverv kan man eje lige så mange virksomheder, som man har økonomiske muligheder for at erhverve; kun landmanden får bopælspligt og må ud over den første ejendom i fremtiden kun erhverve én til. I modsat fald skal ejendommene derudover afhændes inden en vis frist. Det er en helt uantagelig bestemmelse, som i praksis kan blive meget generende for den frie omsætning af landbrugsejendomme.

Landbrugsministerens motivering for denne bestemmelse er at undgå, at landejendomme kommer i upersonligt eje, samt at dæmpe de stigende ejendomspriser, der hindrer unge i at overtage et landbrug. Jeg har allerede i mit indlæg været inde på, at der i de senere år er foregået en afvanding af landbrugets unge medhjælpere. Kyndige folk på dette område hævder, at der fremover kun er unge nok til at overtage halvdelen af de bestående brug. Årsagen hertil er ikke de høje ejendomspriser. Ejendomspriserne på landbrug er forholdsvis lavere end de priser, der skal betales for boliger i byerne. Årsagen til bortvandingen er at søge i den stadig stigende deklasserung af landbruget i forhold til andre erhverv, og fortsætter denne, vil det forstærke en yderligere afgang.

I denne situation er regeringens løsning af problemerne med de rigoristiske bestemmelser om bopælspligt og forkøbsret uantagelige og kan kun føre til, at staten må overtage flere danske landbrug, hvis ødegårdsproblemet ikke skal få større aktualitet, end det har i øjeblikket.

I forbindelse med affolkningen af landbruget må det nævnes, at det ikke alene er de unge mandlige medhjælpere, der forlader landbruget, men i endnu højere grad den kvindelige del. Tilbagegangen i antallet af kvindelige medhjælpere fra 1939 til 1952 er ca. 58 pct., for de ugifte mandlige medhjælpere 36 pct., og denne tilbagegang betyder som allerede nævnt, at der ikke er unge nok til at overtage de bestående brug, men derudover mangler der kvindelige medhjælpere blandt dem, der er tilbage. Dette taler sit alvorlige sprog om den naturlige familiedannelse inden for landbruget. I 1939